

متن پرسش

تأملی در انتخابات ۲۰۲۴ آمریکا «گشتل و آینده نظم جهانی». علی اصغر مصلح: انتخابات ۲۰۲۴ آمریکا در کنار همه دلالت‌هایش، واقعیتِ درحال گسترشی را آشکار ساخت. جهان در حال سوق‌یافتن در جهتی جدیدی است. در این جهت‌گیری شاید با مدرنیته به مثابه سنتی پشت‌سرنهاده شده روبرو شویم. نظم جهان مدرن از آغاز تاکنون با نظر به دو قطب هابزی-لاکی شکل گرفته و دگرگون شده است. اما اکنون گویا در حال گذار به صورت جدیدی از نظم هستیم که عامل تکنولوژی وارد نظم انسانی در مقیاس گسترده شده است. در رقابت اخیر انتخابات ریاست جمهوری آمریکا اوباما به عنوان برجسته‌ترین طرفدار کاندیدای دمکرات، به لحاظ نظری بر آخرین تجارب و اصول فلسفی-نظری فکر مدرن که میراث نهضت روشنگری است، تکیه می‌کرد. اما ایلان ماسک نماینده موج جدیدی در قلمرو سیاست و فرهنگ است. او اکنون نماد رانه تکنولوژی به مثابه گشتل، در عرصه سیاست است. ماسک به چیزی فرامی‌خواند که هنوز در حوزه‌های نظری فلسفی، به وضوح به اندیشه درنیامده است. او نماینده و تجسم اراده قدرتی است که نیچه آن را در بنیاد حیات آدمی یافته بود و به روایت مارتین هایدگر به صورت گشتل (Gestell) بر زندگی انسان معاصر غالب شده است؛ همان که در اندیشه فوکو با تلفیق مفاهیمی چون «قدرت»، «اپیستمه» و «تکنیک»، به نحو دیگری به بیان درآمده. قدرت ایلان ماسک تنها به مالکیت مهمترین ابزار تکنیکی (مثل ایکس و اسپیس ایکس) نیست. قدرت اصلی او ناشی از برخورداری از ذهن تکنیکی است؛ همان که او را ثروتمندترین انسان امروز کرده است. به بیان هایدگری او نمود انسان/دازاینی است که در نسبتی جدید با هستی قرار گرفته، و در این نسبت راسخ است. ایلان ماسک نماد و بلکه خدایگان انسان تکنیکی امروز است. زبان او را هر فرد تن‌داده به اقتضائات جهان تکنیکی می‌فهمد. او و همه تکنیک‌های جهان رانه اصلی جهان آینده‌اند. فلسفه، علوم انسانی و صورتهای الهیاتی شکل گرفته در محدوده ادیان ابراهیمی برای تفکر در باره مسائل جهان پیش رو ناکافی است. فهم رخدادهای جاری از جمله نقش رو به تزايد روندهای گشتلی در جهان معاصر نیازمند بازگشت به بنیادها به قصد درک امکاناتی است که تاکنون به اندیشه درنیامده است. روزنامه اعتماد، ۱۴۰۳.۸.۲۱ jostarha_yadashtha@ سلام و عرض ادب تحلیل استاد را نسبت به نوشتار آقای دکتر مصلح می‌خواستم بدانم. آیا ما نیازمند امتداد میراث مان در جهان امروز هستیم یا بایستی به دنبال ساخت انسانی دیگر و جهان دیگری باشیم تا با گذر از آینده‌ی تکنولوژیک و هوش مصنوعی به ساحت ظهور بقیه‌اللهی گام نهیم؟ لازم بذکر است که نماد این امر در شهر ما جناب آقای صرامی است. که آینده‌ی شهر اصفهان در سیطره‌ی ذهن تکنیکی وی رقم خواهد خورد.

باسمه تعالی: سلام علیکم: آقای دکتر مصلح متوجه نکات دقیقی هستند. آری در این زمانه در مقابل ما دو میدان قرار دارد. یک میدان که ایلان ماسک و صرّامی ها با امیدواری به ذهن تکنیکی ما مقابل ما گشوده‌اند که چندان هم از الهیات عرفی زمانه بیگانه نیست و افراد را در عین تعلق به ذهن تکنیکی از آن نوع الهیات جدا نمی‌کند و یک میدان هم میدانی است با نظر به انسان در عین سوبژه بودن او در نزد خود با حضور در توحید ربوبی به عنوان انسان آخرالزمان در حال طلوع است و ما می‌توانیم نسبت به این حضور که بنده در افق نگاه صدرا و هایدگر یافته‌ام فکر کنیم. موفق باشید